

עומס קור והשפעתו על היונקים ברפת

גבי עדין, המחלקה לבקר, שה"מ, משרד החקלאות ופיתוח הכפר

החורף בפתח, והיונקים שברפת מתחילים לחוש קור בטמפרטורה היורדת מתחת ל-15 מ"צ. עומס הקור עלול להשפיע על התפתחות היונק ועל בריאותו. אף שמרבית בני האדם נוטים להרגיש נוח בתנאים של טמפרטורות הפחותות במעט מ-15 מ"צ, היונקים ברפת לעומתם, מנתבים את עיקר האנרגיה שבגופם לויסות טמפרטורת הגוף, ובכך פוגעים בתהליכים הקשורים לגדילה ובמערכת החיסון. בשונה מעגלות בוגרות או מפרות, היונקים חשים עומס קור מכיוון שהיחס בין שטח פני הגוף לנפח שלו גדול יותר. כשהטמפרטורה החיצונית יורדת, על כל ירידה ב-1 מ"צ - עולה הדרישה האנרגטית לקיום היונק בכ-1.8%. אם היונק הצעיר אינו מקבל ממזונו את האנרגיה הדרושה לשמירה על טמפרטורת גוף נורמאלית (38.5 עד 39.5 מ"צ, תלוי בתנאי הסביבה ובתנאי מזג האוויר), יופנו לכך משאבים ממקורות אחרים על חשבון האנרגיה הדרושה לתהליכי גדילה והתפתחות. במצב כזה תיפגע תוספת המשקל היומית, ואף גרוע מכך: היונקים יגלו רגישות יתר למחלות שונות כמו דלקת ריאות, מחלות מעיים ושלשולים, ובמקרים קיצונים הדבר עלול לגרום אף למוות. בעקבות כך, ההוצאות על טיפולים ותרופות יעלו, ביצועי הגדילה ירדו ועלול להיגרם עיכוב במועד הייחוס, בגיל ההזרעה וההמלטה, וירידה בייצור החלב במהלך התחלובה הראשונה. לצמצום הנזק מומלץ ליישם תכנית הזנה המותאמת לדרישות הגוברות באנרגיה, לדוגמה, לנסות להגביר את צריכת האנרגיה באמצעות הגמעה נוספת (הגמעה שלישית, רצוי מאוחר בערב), או באמצעות שימוש בתחליפי חלב המועשרים בחלבון או בשומן, או באמצעות הגברת ריכוז תחליף החלב בליטר. בנוסף, יש לשים דגש על ממשק ריפוד המלונה או הסככה או בשימוש במנורת חימום, לפי הצורך.

בכל שאלה וספק - אל תהססו להסתייע במדריכי המחלקה לבקר.

שיהיה חורף גשום ונוח לכולנו.